

RCL DPiO.5604-74/10

ANALIZA
WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
Z DNIA 27 PAŹDZIERNIKA 2010 R., SYGN. AKT K 10/08

I. INFORMACJE O ORZECZENIU:

1. Metryka orzeczenia:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 października 2010 r., sygn. akt K 10/08.

Sentencja orzeczenia została opublikowana w dniu 3 listopada 2010 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr 205, poz. 1364.

2. Sentencja orzeczenia:

Art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), rozumiany w ten sposób, że „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy:

a) jest **niezgodny** z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) nie jest niezgodny z art. 7, art. 10 i art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) i z art. 15 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167).

3. Utrata mocy obowiązującej niekonstytucyjnej regulacji:

Od chwili ogłoszenia wyroku, przepisu art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej „ustawą”, nie można interpretować w taki

sposób, że „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy.

4. Stan prawny (na gruncie którego wydano orzeczenie):

Zakwestionowana interpretacja art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy dotyczy postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, a więc postępowania, w którym może dojść do uchylenia immunitetu sędziowskiego.

Zgodnie z art. 80 § 2a ustawy, procedurę uchylenia immunitetu, w celu pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej, inicjuje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, który jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem. Wstępną kontrolę wniosku przeprowadza prezes sądu dyscyplinarnego. Prezes sądu dyscyplinarnego odmawia przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie odpowiada on warunkom formalnym pisma procesowego określonym w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.) lub jest oczywiście bezzasadny (art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy). Na zarządzenie prezesa sądu dyscyplinarnego przysługuje zażalenie do sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania wniosku.

W przypadku gdy wniosek odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego lub nie można stwierdzić jego bezzasadności, prezes sądu dyscyplinarnego przekazuje sprawę do rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu. Sąd ten rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w terminie 14 dni od dnia wpłynięcia wniosku. Przed wydaniem stosownej uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, a także sędziego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wnieśli o zezwolenie, jeżeli się stawią. Sędzia, którego dotyczy postępowanie, ma prawo wglądu do dokumentów, które zostały załączone do wniosku, jednakże sąd dyscyplinarny może odmówić sędziemu wglądu, jeżeli prokurator złożył zastrzeżenie, że dokumenty nie mogą być sędziemu udostępnione z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego.

Sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Powyższa uchwała zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wraz z uzasadnieniem. Orzekając w powyższej sprawie, sąd dyscyplinarny może poprzestać na oświadczeniu

sędziego, że wnosi o wydanie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

W kontekście powyższego istotne znaczenie ma treść art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy, zgodnie z którym jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego, określonym w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego lub jest oczywiście bezzasadny, prezes sądu dyscyplinarnego odmawia jego przyjęcia. To „wstępne” postępowanie stanowi swoisty przedśąd przeprowadzany przez prezesa sądu dyscyplinarnego, którego celem jest odpowiedź na pytanie, czy wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego określonym w ustawie – Kodeks postępowania karnego lub czy jest oczywiście bezzasadny, a tym samym ma decydujące znaczenie dla dalszych losów postępowania.

Jednocześnie podkreślić należy, iż zakwestionowana interpretacja brzmienia przepisu art. 80 § 2b ustawy, zdanie pierwsze – zwrot „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” – jest wynikiem, wpisanej do zasad prawa, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2007 r., sygn. akt I KZP 37/07. Uchwała ta determinuje pojęcie „oczywistej bezzasadności” na potrzeby wstępnej fazy badania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Tym samym, prezes sądu dyscyplinarnego oceniając wniosek o uchylenie immunitetu sędziowskiego, już w wstępnej fazie postępowania zobowiązany jest przesądzić o tzw. "oczywistej bezzasadności" takiego wniosku, co prowadzi do odmowy jego przyjęcia, wyłączając indywidualną jego ocenę.

5. Powołany wzorzec konstytucyjny:

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy, rozumiany w ten sposób, że „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Z art. 2 Konstytucji wynika zasada określoności przepisów prawa, która determinuje przede wszystkim obowiązek ustawodawcy zachowania należytej poprawności, precyzji i jasności przepisów prawnych.

Dokonując analizy zaskarżonej normy Trybunał oparł się na ugruntowanej w dotychczasowym orzecznictwie i doktrynie wykładni zwrotu „oczywista bezzasadność”,

zgodnie z którą bezzasadność ta jest niewątpliwa, tzn. niewymagająca dokładnej analizy ani pod względem faktycznym, ani prawnym, gdyż „rzuca się w oczy”.

Ponadto, Trybunał uzależnił każdorazową konkretyzację pojęcia „oczywista bezzasadność” jako pojęcia niedookreślonego, od indywidualnego procesu stosowania prawa, tj. „wypełnienia” konkretną treścią pojęcia „oczywista bezzasadność” na potrzeby każdej pojedynczej sprawy. Ocena, czy konkretna sprawa jest bezzasadna w stopniu oczywistym, następuje zatem każdorazowo z punktu widzenia danego stanu faktycznego i prawnego.

W kontekście powyższego nadanie z góry pojęciu "oczywistej bezzasadności" jednoznacznej treści, wyłączającej możliwość uchylecia immunitetu sędziowskiego w stosunku do sprecyzowanego zakresu podmiotowego, przedmiotowego czy też aspektu czasu jest sprzeczne z zasadą określoności przepisów prawa, wyrażoną w art. 2 Konstytucji.

II. SKUTKI ORZECZENIA:

Skutkiem wyroku jest wykluczenie z systemu prawnego interpretacji art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy, zgodnie, z którą zwrot „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy.

Tym samym oznacza to, iż w systemie prawnym nadal funkcjonuje zdanie pierwsze z art. 80 § 2b ustawy, jednakże rozumiane w ten sposób iż konkretyzacja pojęcia „oczywista bezzasadność” dokonywana jest każdorazowo z uwzględnieniem konkretnego stanu faktycznego i prawnego, jednakże nie może opierać się na zasadniczej wykładni ustawy.

III. WSKAZÓWKI DLA PRAWODAWCY:

Brak

IV. WYKONANIE ORZECZENIA:

1. Potrzeba wykonania orzeczenia:

Podkreślenia wymaga, iż w analizowanym wyroku Trybunał zakwestionował jeden z możliwych wariantów interpretacyjnych normy wynikającej z przepisu art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy, a nie samą przesłankę odmowy przyjęcia, przez prezesa sądu dyscyplinarnego, wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, gdy jest on oczywiście bezzasadny.

Ponadto gwarantem stosowania prokonstytucyjnej interpretacji normy wynikającej z przepisu art. 80 § 2b zdanie pierwsze ustawy jest, rozpatrywane przez sąd dyscyplinarny,

zażalenie przysługujące na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Biorąc pod uwagę powyższe zasadnym jest stwierdzenie, iż nie ma potrzeby podjęcia prac legislacyjnych w zakresie wykonania przedmiotowego wyroku.

2. Podmiot wykonujący orzeczenie:

Regulacja, której interpretacja była przedmiotem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, należy do zakresu właściwości Ministra Sprawiedliwości.

Działania legislacyjne w zakresie realizacji przedmiotowego wyroku podjęła natomiast Komisja Ustawodawcza Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kierunek rozwiązań/brzmienie przepisu:

Kierunek rozwiązań zaproponowanych przez Komisję Ustawodawczą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej sprowadza się do nadania nowego brzmienia art. 80 § 2b i 2d:

- 1) *„§ 2b. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego określonym w Kodeksie postępowania karnego, prezes sądu dyscyplinarnego odmawia jego przyjęcia. Na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania wniosku.”*
- 2) *„§ 2d. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego.”*

Z projektowanego przepisu art. 80 § 2b wynika ograniczenie zakresu wstępnego badania wniosku o uchylenie sędziemu immunitetu wyłącznie do kwestii braków formalnych. Problem ewentualnej bezzasadności takiego wniosku będzie natomiast badany przez właściwy sąd dyscyplinarny. Rozwiązanie to może budzić wątpliwości, gdyż pozbawienie prezesa sądu dyscyplinarnego możliwości omowy przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, gdy jest on oczywiście bezzasadny, i jednocześnie pozostawienie tej kwestii do badania przez właściwy sąd dyscyplinarny może skutkować wydłużeniem postępowania. Ponadto sąd dyscyplinarny nie mając podstawy do badania wniosku pod względem jego oczywistej bezzasadności będzie zmuszony „od razu” do merytorycznego rozpatrzenia sprawy.

Jednocześnie projektowana ustawa nadaje nowe brzmienie art. 80 § 2d. Proponowana w tym zakresie zmiana ma charakter czysto legislacyjny i sprowadza się do usunięcia z wymienionej jednostki redakcyjnej pustego odesłania.

Projekt przygotowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nie został jeszcze skierowany do właściwych komisji w ramach pierwszego czytania.

DYREKTOR
Departamentu Prawnego i Orzecznictwa

Barbara Wysocka
Barbara Wysocka

Sporządził/a:
Małgorzata Maziarz
Tel.: 694 75 16

18.05.2021.
Maziarz
Maziarz